

Telegrafiiul Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafiului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petii 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegrafiul Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Adunarea Asociațiunii în Sibiu

Asociațiunea transilvană, înființată la 1861, a fost cea dintâi întovărășire culturală a românilor de dincoace de Carpați. Alături de biserică și școală, ea a fost a treia instituție, care în vremile grele ale stăpânirii trecute ni-a dat prilej de a ne păstra ființa și mândria națională, îndemnându-ne să învățăm carte românească, să fim cinstiți și cumpătați, să muncim cuminte și nencetaț, să avem credință tare, că trebuie să vie ziua cea mare a unirii cu frații noștri de peste munți.

Unirea, mult dorită și slăvită, a găsit dincoace de Carpați români din creștet până în tălpi. Și așa avem să rămănem și de aici încolo.

La nici o societate românească nu s'a perpetuat, așa ca la Asociațiune. bunul obicei de a-și ținea adunarea generală anuală când într'un centru, când în altul, dând astfel prilej membrilor ei și românilor de pretutindeni să se întâlnească, cunoască, prețuească și iubească mai bine ca altădată. În cei 60 de ani de existență, Asociațiunea ardeleană și-a ținut congresele anuale în 30 centre.

Un spirit de continuitate și tradiție arată și muzeul ei. Aici se păstrează relicviile sacre ale vieții noastre naționale: Ușa dela casa lui Horia, fluerul-baston al lui Avram Iancu, sfeșnicul de pe masa de scris a lui Andrei Murășanu, ceasornicul de buzunar al lui Axente Severu ș. a.

Asociațiunea este pusă astăzi sub Ocrotirea puternică a Suveranului român, a Majestății Sale Regelui Ferdinand I, președintele ei de onoare.

Adunarea ei generală, din anul acesta, era să se țină în luna lui Septemvrie în Banat, în orașul Timișoara. Dar, din cauza doliului general, în urma morții mult regretatului președinte Andrei Bârseanu, adunarea s'a amănat, și se întrunește abea acum în Sibiu.

Se vor întruni, în orașul nostru, membri cât mai numeroși. Vor veni toți ceice înțeleg trecutul instituției culturale ca, în situația schimbată de astăzi, să-i dea nou îndemn și avânt, în conformitate cu interesele țării noastre lărgite.

Despre activitatea de până acum a Asociațiunii, publicăm, pe scurt, următoarele:

Rostul adunării generale și al serbărilor impuse de împrejurări este, ca din gura frunțășilor să auzim ce a făcut societatea în vremurile din urmă, ce are de gând, și ce trebuie să facă societatea ca să progreseze în condiții tot mai favorabile.

Toți oamenii de bine sânt rugați să-i dea ajutorul trebuincios înscriindu-se între membrii ei, și sprijinindu-o călduros în toate lucrările sale.

Ce a făcut Asociațiunea? În cei 60 de ani, de când ființează, Asociațiunea a ajutat peste 500 de cărturari români cu suma de 166.400 cor.; învățăceilor de meserii și negoț, aproape tot atât de numeroși și ei (200) le a dat ajutoare de 27.460 cor. Școlilor românești, 27.400 cor. Școala civilă de fete din Sibiu, prefăcută acum în liceu de fete a susținut-o până în anul 1918, 1919, cheltuind cu ea 226.358 cor. Pentru lucrări

de învățătură mai înaltă a dat 100.000 cor. În total peste 500.000 cor.

Biblioteci populare a înființat până acum 1500, înzestrându-le cu 100.000 de cărți. Are apoi în centrele despărțămintelor, mai cu seamă la orașe, biblioteci mai mari (regionale), ear la Sibiu o bibliotecă centrală.

În Săliște lângă Sibiu, în Blaj, în Sighetul Maramureșului, în Hațeg, și Lugoj are și muzee, ear în Bran lângă Brașov s'au adunat bani pentru întemeierea unui muzeu regional. La Sibiu e muzeul central al Asociațiunii, cu aproape 100.000 de obiecte.

Prelegeri populare a ținut în satele noastre până la 1913 în total 21.480, ear conferințe pentru cărturari, cari i-am avut în orașele puține, stăruite de noi până atunci, 2154. Șezători literare (cu cetiri, cântări, teatru și altele) 47.

Cursuri pentru ana fabeți a ținut cu ajutorul preoților și învățătorilor în 233 de sate, și a învățat carte pe 15.939 de persoane, răsplătind cu câte 50 coroane osteneala adusă de preoți și învățători.

Bănci populare și cooperative a înființat până în 1914 (înainte de război) 44, iar de atunci încoace a trimis în zeci de sute de locuri statute și îndrumări, tipărite pe cheltuiala marelui nostru binefăcător, Vasile Stroescu, — din cari au putut oamenii să vadă, cum trebuie făcute și conduse cooperativele. A tipărit cărți de învățătură și petre cere, călindare ș. a. peste 2.000.000 de exemplare, cari parte s'au vândut ieftin, parte s'au dat în cinste ostașilor noștri la fronturi.

A tipărit cărți bune și folositoare (dicționare), cărți de istoria românilor, o bibliotecă a tineretului ș. a. —

Ce va face Asociațiunea în viitor? Va cerca să inițieze în fiecare comună românească câte o casă națională, în care să se adăpostească bibliotecă populară, banca, cooperativa sătească, unde să se așeze uneltele agricole folosite de

FOIȘOARA

Predică pentru popor

Rostită de preotul N. Todea din Balșa, în conferința cercuală a grupului X religios din tractul Geoagiu, ținută în toamna anului 1922 în parohia Almașul-mic.

Iubiților, — Ascultați cum ne învață sfântul apostol Iacob, în sobornicească sa carte, zicând:

De pătimește rău cineva între voi, să se roage; de este cineva cu inimă bună: să cânte; de este bolnav cineva între voi: să chieame preoții bisericii și să se roage pentru dănsul.

Acum, iubiților, să căutăm a pătrunde mai bine aceste învățături apostolicești.

Ne întrebăm că este oare om pe pământ care să fie viu și să nu pătimească? Știm, cu toții, că astfel de ființă nu este. În urmare: cu toții trebuie să ne rugăm cătră Dumnezeu, să ne mântuim de răul patimilor. Dar, acela care nu știe să se roage, oare ce să facă? Acela să se cugete la Dumnezeu, și să ceară dela cel ce știe, să se roage pentru dănsul. Cine poate fi acel ce știe? Poate să fie un creștin mai

evlavios, un frate, sau o soră a lui, dar mai cu cădere poate să fie preotul, căci el este rânduit de Dumnezeu să se roage pentru oameni.

La preot să alergăm atunci, când noi nu ne putem ajutama cu rugăciunea noastră, neputând ori neștiind cum să ne rugăm.

Sânt un fel de oameni, «proroci» ai vremii mai nouă, cari zic: «Ce trebuință aveți voi de preoți, căci doar preot poate să fie fiecare om pentru el, or ce om se poate ruga pentru sine însuși».

Acestor proroci le răspundem, că se află în mare rătăcire; pentrucă sânt atâți oameni cari nu se pot ruga pentru ei înșiși, fie că nu știu, fie că bolnavi fiind, în boala lor ajung în stare inconștientă, adesea nu mai știu de sine, — și atunci au trebuință de alții să se roage pentru dănsii.

În lumea învățaților, la doctori bură oară, când se bolnăvește un doctor, nu se lecuște pe sine, ci cheamă la patul său pe un alt doctor sănătos, să-l lecuască. Preotul bolnav nu se cuminecă el însuși, ci cheamă pe alt preot să-l cuminece.

Eată dar că noi avem trebuință de multe

ori, ca alții să ne ajute și să se roage pentru noi, și așa credem, că o rugăciune făcută prin alții și în deosebi prin preot pentru noi, este mai bine primită decât o rugăciune ce am face-o noi pentru noi înșine.

Apostolul Iacob ne învață zicând: Și vă rugați unul pentru altul, ca să vă vindecați, că mult poate rugăciunea dreptului cea ferbinte care se face. —

Dacă este cu inimă bună: să cânte, — ne învață mai departe apostolul Iacob.

Învățătura aceasta s'ar părea că o urmează în deosebi prorocii cei mincinoși, cari cântă și ear cântă, pe drum și acasă, la lucru și la rugăciune, — așa încât îți vine a crede, că ei, cu atâta cântare trăind, nu mai au inimă bună.

Apostolul Iacob ne învață că atunci când nu avem nici o pătimire, nici un năcaz, nici o boală, nici o supărare, să cântăm, adică: să lăudăm pe Tatăl din ceruri, că ni-a dat sănătate și fericire, dar să nu umblăm cântând pe drumuri și strigând să ne audă lumea, ci să cântăm luând parte la sfânta slujbă din biserică Domnului, la rugăciune și la toate cântările prin

săteni în comun (diferite mașini mai mari), unde să fie o sală mai mare pentru teatre, șezători și alte adunări populare.

Asociațiunea a cerut, dela ministerul agriculturii, loc de zidit în fiecare sat; ea dă planuri de zidire, arhitecți și unde e nevoie și ceva ajutor la cheltuielile de zidire, rămânând ca celelalte să le facă comuna. Va aranja apoi și în viitor tot felul de expoziții și întreceri: de porțuri și jocuri naționale (etnografice), de agricultură, grădinărit, pomărit, de copii, de meserii, de negoț ș. a. În orașele și în locurile istorice mai însemnate va ridica monumente care să amintească urmașilor de vrednicia înaintașilor (la Șelimbăr, la Alba Iulia, la Turda, la Cluj și aiurea). Va ține și de aici înainte prelegeri pentru popor, va înființa bănci, cooperative ș. a. Va tipări cărți bune și folositoare, cu care va îmbogăți an de an bibliotecile sătești.

Asociațiunea a lucrat până acum în Ardeal, Bănat, Crișana și Maramurăș, și întreg pământul acesta l-a împărțit în cercuri sau despărțăminte, în frunte cu câte un director, ear despărțămintele în agenturi. Unde sânt 5 membri ai Asociațiunei, se poate forma o agentură.

Convocare

În înțelesul §-ului 10 din Statutele Asociației clerului «Andrei Șaguna» și în conformitate cu hotărârea congresului din anul trecut, convocăm al III-lea congres ordinar, ca *Congres catehetic al preoțimii, pe zilele 2/15—3/16 Noemvrie 1922, în Sibiu*, cu următorul

Program:

1. Slujba sfintei liturghii în catedrala mitropolitană, cu predică și chemarea Duhului sfânt.
2. Deschiderea Congresului.
3. Raportul comitetului central.
4. Raportul casierului.
5. Educația religioasă prin școală.
6. Cine să predea religionea în școala primară?
7. Materia de învățământ religios în școala primară.
8. Educația religioasă în școlile profesionale și de ucenici.
9. Dotația clerului.
10. Propuneri. (Se vor anunța în scris biroului central cel puțin cu 3 zile înainte de congres).

Toți profesorii de religione, precum și cateheții dela diferitele școli, sânt poțiti să ia parte la congres.

Delegații despărțămintelor, aleși în

care preamărim pe Dumnezeu. Așa se înțelege această învățătură a apostolului Iacob, și așa e bine să facem, ear nu să ne ferim de biserică și de slujbele ce se fac într'însa, cum se feresc «prorocii» cari i-am pomenit.

Și acum să pătrundem învățătura care zice: De este bolnav cineva între voi, să chieame preoții bisericii și să se roage pentru dânsul, ungându-l pe el cu unt de lemn întru numele Domnului, și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și-l va ridica pe dânsul Domnul, și de va fi făcut păcate, se vor ierta lui.

De această învățătură creștinească fug și nu o împlinesc tocmai prorocii noi, căci ei n'au nici biserică, ci se roagă în câte o casă în care de obicei se fac atâtea păcate. Vedeti, ei sânt rățaciți, căci nu știu legea creștinească, așa cum ni-a fost dată dela Isus Hristos prin sfinții săi apostoli. —

Vreau să vă vorbesc în sfârșit de boalele, căroră sântem supuși toți oamenii din lume. Se spune că Dumnezeu sfântul, pentru îndepțarea omului și pentru-ca să nu-și uite omul de Dumnezeu, ni-a dat mai multe semne, între care și boalele multe și felurite.

Boalele le putem privi și ca pedepse ce le trimite Dumnezeu asupra oamenilor pentru păcatele săvârșite. Vedem zilnic oameni bol-

sensul §-ului 6 din Regulament, precum și toți câți doresc să participe, vor binevoi a se anunța din vreme la adresa: Preot P. Morușca, Sibiu, Consistorul mitropolitan. La aceeași adresă vor trimite domnii referenți lucrările, ce li s'au încredințat.

Membrii comitetului central se convoacă la ședință pe ziua de 1/14 Noemvrie a. c. ora 2 d. a. În aceeași zi, la ora 6 se ține consfătuirea intimă a membrilor Asociației.

Dr. Gheorghe Ciuhandu

viceprezident al Asociației

Preot P. Morușca

secretar general

Organizațiile preoțești din întreaga Țară sânt rugate a și trimite reprezentanții lor pentru a lua contact și a hotărâ prin înțelegere chestiunile cari privesc deopotrivă clerul ortodox român de pretutindenea. — Oaspeții sânt bine veniți.

Dela Asociația clerului: «Andrei Șaguna»

Convocare

În baza §-lui 20 din statutele Asociației convocăm *adunarea generală a secției Sibiu* pe ziua de 1/14 Noemvrie 1922 în Sibiu cu următorul

Program:

1. Chemarea duhului sfânt.
2. Deschiderea adunării.
3. Raportul comitetului.
4. Raportul casierului.
5. Propuneri.

Ilie Beleuță

prez. secției

Preot P. Morușca

secretar

Convocare

Onorata preoțime din tractul Mediașului este convocată la conferința pastorală de toamnă pentru zilele de Luni 21 (Intrarea în biserică) și Marți 22 Noemvrie (4 și 5 Decemvrie) 1922 în Mediaș, pe lângă următoarea ordine de zi:

1. Luni, în 21 Noemvrie, la 9 ore celebrarea sfintei liturghii prin preoții: Romul Mircea prot., Ioan Radu, Ioan Chiș, Valeriu Scutea și Gregoriu Suci. Va predica pr. Ioan Chiș, despre buna educație a pruncilor.

2. La 11 ore a. m. deschiderea conferinței prin președinte, în școala primară de stat din Mediaș.

navi, cari zac în patul suferințelor, urându-și adesea-ori zilele și dorind mulți dintre ei sfârșitul vieții.

După învățătura apostolului Iacob, trebuie să chemăm preoții bisericii să se roage pentru holnavi. Dar totuși uneori vedem că bolnavul nu se vindecă nici în urma rugăciunilor ce le face preotul. Nu reușim însă totdeauna nici cu alte lucruri după dorința noastră. Plugarii lucrează pământurile bine și cu bună nădejde în Dumnezeu, samănă grâul și cucuruzul în pământ, și cu toate acestea nu totdeauna dă Dumnezeu roadă îmbelșugată pe urma muncii noastre.

Oare urmează de aici, că noi să ne punem plugurile, grapa și sapa în pod și să nu muncim pe viitor, zicând că și așa nu se fac bucatele? Cine așa ar face, ar fi de sigur lipsit de minte. Dimpotrivă, cu mai multă nădejde și încredere în Dumnezeu, ne vom apuca de lucrul câmpului și vom samăna samănta, rugându-ne Domnului să binecuvinteze samănturile, pentru ca țarina noastră să aducă la timpul său rodul dorit.

Așa este, iubitorilor, și cu tămăduirea boalelor.

Sânt boale care se tămăduesc mai ales cu ajutorul doctorului. Să luăm deci calea care

3. La ora 2 jum. p. m. tema: Ingridirea educației religioase a tineretului în legătură cu școala de Duminecă, de Teofil Holerga, censurată de Sever Chetan.

Marți, 22 Noemvrie:

4. Alcătuirea unui plan analitic al activității pastorale în d-cursul anului, de George Iacob, censurat de Donis e Filimon.

Temele de sub 3 și 4 au să fie inmanuate censorilor până cel mult în 1/14 Noemvrie, ca aceștia să aibă timp de ajuns spre a și putea face rapoartele în scris.

5. Propuneri.

6. Comunicări prezidiale.

Onorata preoțime este poțtită a lua la cunoștință, că convocări speciale nu se fac.

Din ședința comitetului despărțământului, ținută în Mediaș la 29 Septemvrie (12 Oct.) 1922.

R. Mircea m. p.,
preș.

G. Iacob m. p.,
secretar

Slabe souze

Dojeniți din atâtea părți, pentru greșala de a sta «duoă ușă» la actul încoronării în Alba-Iulia, confrății dela *Unirea* blăjană, țin să șteargă puțin din impresia urată și supărătoare produsă de prelații greco-catolici români, cari astăzi nu voesc să intre în biserica ortodoxă nici chiar la încoronarea regală, — dacă așa-i porunca dată de Vatican.

«Înainte de toate, trebuie să știe — zice *Unirea* cătră dl. N. Iorga — ca arhieriei noastre (greco-catolici) și atâta lume străină a fost invitată la actul solemn al încoronării, deci la un act pur (?) patriotic și național, nu la slujba religioasă ortodoxă (!), la care nu puteau să asiste tocmai fiindcă... — fiindcă «sfântul» părinte s'a îndurat a opri.

Lumea străină, invitată la încoronare, — care, în catedrala din Alba-Iulia, nu poate să fie alt ceva decât *mai ales* act religios, — a asistat de fapt la slujba religioasă a încoronării, — acolo au fost «mareșalul Foch și atâția frați distinși» din apusul romano-catolic. Și cine a lipsit? Nimeni, — afară de prelații apuseni și arhierii «noștri» greco-catolici.

Și așa, în vreme ce de o parte se lucrează din răspuțeri la clădirea operei de unificare sufletească, — de altă parte, prin atitudini absurde ca cea dela Dumineca încoronării, se lucrează inconștient împotriva unificării și se pun piedeci, tocmai din partea unor înalți preoți români, în calea de refacere și întărire a țării întregite.

Venerabila Romă a *papilor* a dat aspră poruncă, numai fiindcă își cunoștea oamenii de acum, — de ea crescuți și inspirați, — cari însă nu mai sânt urmașii lui Șincai și Maior, ci mai degrabă poțrivnicii lor.

duce cătră doctor și să cerem ajutorul și al doctorului, căci dela Dumnezeu este dată și învățătura și știința lui. Amândouă aceste ajutoare, — cel prin slujbe și cel prin leacurile doctorului, — vor putea să ajute bolnavului, dacă mai este chip de scăpare.

Un doctor vestit, odată cercetând timp îndelungat pe un bolnav fără să-l poată tămădui — bolnavul neavând încredere în slujbele preoților, nici nu încercase cu ele, — fiind întrebat acel doctor de cei din jurul bolnavului, că oare n'ar fi bine să cerce pentru însănătoșirea bolnavului și cu slujbele preoților, doctorul acela spre mirarea lor li a răspuns: «Cum să nu încercați și cu slujbele preoților, căci doar și eu numai dacă Dumnezeu ajută, pot să vindec pe cei bolnavi!» Au încercat atunci cu slujbele preoților, — și bolnavul s'a tămăduit spre mirarea celor din jurul său, și spre mărirea și lauda lui Dumnezeu, căruia i se cuvîne cinstea și închinăciunea întru veci, Amin.

La conferință de pace. Conferință de pace a Orientului se ține în luna aceasta la *Lausanne*. România va fi reprezentată, la această conferință, prin dl. I. G. Duca, titularul departamentului externelor.

„Atitudine neiertată“...

— Un răspuns al dlui N. Iorga —

Di N. Iorga dă următorul răspuns ziarului bisericesc oficios *Unirea* din Baș, în privința atitudinii, cu desăvârșire greșite, a prelaților uniți, avută cu prilejul încoronării la Alba-Iulia:

Unirea să nu caute a pune la îndoială afirmațiile mele: telegrama dela Roma e un *adevăr*, și un episod unit însuși mi-a povestit drama luptei contra unui ordin pe care conștiința lui nu voia să-l execute.

Dacă nu dau numele lui, nu e decât din teama de a-l expune răsbunării celor cari nu văd decât confesiunea și uită neamul.

Iar dacă, împreună cu opinia publică am criticat, după dreptul meu, atitudinea neiertată a acestei biserici care crede că se pot călca în picioare toate datinele unui trecut de atâtea sute de ani, în care s'a păstrat legea lui Ștefan cel Mare și a lui M. Hai Viteazul, n'a fost dorința de a vedea dispărând un așezământ religios legat el însuși de mari momente ale culturii noastre, ci de a o vedea și azi acolo unde ar fi dorit-o Gheorghe Șincai și Petru Maior, cari ar iscăli și ei astăzi cuvintele mele.

Adunarea partidului național în Sibiu

Sala mare dela Urania a fost, în ziua de Marți, 31 Oct., cercetată de numeroși aderenți ai partidului național din Sibiu și împrejurime.

Adunarea este deschisă la ora 11 și jum. a. m. de dl general *Boeriu* care, după ce în câteva cuvinte salută pe fruntașii partidului, veniți la această adunare, dă cuvântul dlui profesor universitar *I. Lupaș*.

Oratorul schițează însemnătatea orașului Sibiu din punct de vedere politic, istoric și cultural. Combate ideea de regionalism și de confesionalism, ce se atribue partidului național, învinuște partidul liberal și guvernul, care după părerea sa nu are sentiment pentru adevărata democrație.

Au mai luat cuvântul dnii: *Ion Lapedatu*, *Iuliu Maniu*, *Aurel Vlad*, *Mihail Popovici* și alții.

Toți vorbitorii fac critică aspră guvernului liberal și partidului său. Sala aprobă pe oratori.

Adunarea, după aceasta, trimite o telegramă omagială Suveranului, și votează moțiunea de încredere în conducerea partidului, și aderarea la programul său și la hotărârile comitetului executiv.

După alegerea reprezentanților pentru congresul dela Alba-Iulia, adunarea se termină la ora 3 d. a., fără nici un incident.

Convocare

În conformitate cu § 7 din regulament pentru organizarea despărțămintelor, prin aceasta convoc *conferința pastorală de toamnă* a Asociației clerului «*Andrei Șaguna*» despărțământul Ilia, în comuna *Gothatea* pentru zilele 23 și 24 Octombrie st. v. 1922 (5 și 6 Nov. n).

Ordinea de zi: La 23/X ora 8 a. m. Liturghie cu predică. Servesc părinții N. Chirciu, Tr. Olariu și Ion Popovici iar predica din pericopa z lei o ține Păr. N. Chirciu. —

Ora 14. Deschiderea prin prezidentul Const. Moldovan prot. «Despre importanța școlii confesionale în cultura neamului», discurs liber de păr. S. Giurcoane.

La 24/X ora 8. Ingrijirea educației religioase a tinerimii în legătură cu școala de Duminecă. Disertație de păr. I. Popovici.

Dare de asupra cărților: În slujba adevărată de Petrov și «Schisma românească» sau unirea cu Roma, lucrată de I. Laslo.

Fiecare preot se va prezenta în reverenți. Tema pentru discurs liber se va lucra de fiecare paroh.

Ilia, 7 Octombrie 1922.

Prot. Const. Moldovan
președinte

Pr. Ion Laslo
secr. desp.

Dela mănăstirea Colibița

— Corespondență —

Aici la Colibița, situată între munții Năsăudului, ne aflăm vrec 50 familii, în majoritate români ortodocși, de prin comunele noastre: Borgo Prund, Borgo Bistrița și Borgo Moroșeni, cam la 20 km. dela comunele matre. Avem o mănăstire, făcută de răposatul paroh al Borgo-Bistriței, Vasile Pavel, aici în poiană, în care de prezent servește ieromonahul Ilarion Mariș, totodată și ca administrator parohial.

În ziua de 15 Octombrie 1922 s'a ținut, cu ocazia încoronării MM. LL. Regelui Ferdinand I și a Reginei Maria, o mare sărbătoare la această mănăstire. În dimineața zilei la 7 ore s'a dat semn cu treascurile, al căror sunet de bucurie a stârnit curiozitatea locuitorilor, îndemnându-i să vie la biserică, la prăsnuirea încoronării. Din depărtări, dela locuințele lor de 4-5 km. câți au putut au luat parte. La 8 ore s'a bătut toaca (câci clopotele ni s'au răpit), s'a făcut utrenie, s'a celebrat liturghia, și după sfârșitul acesteia părintele ieromonah a citit cele prescise în *Telegraful Român* Nr. 70. S'au sfințit icoanele cu chipurile Maieștăților Lor. După aceea învățătorul, dl Ștefan Vrășmaș, a ținut o cuvântare frumoasă, bine pregătită, și spasă cu multă inimă. «Veniți, părinți și mame, — a terminat dl învățător, — veniți cu toții, în toate Duminecile și sărbătorile, la acest sfânt lăcaș ca să vă rugați într'însul și să mulțumiți Domnului, că v'a învrednicit să gustați din prilejul de bucurie, în cercul acesta dela Colibița, în loc ferit de șgomotul lumii... Ear astăzi să zicem într'un glas: Trăească părechea regală. Și noi, românii, să fim a lumii fală!»

Am pornit apoi cu toții spre școală. Ajunș aici, părintele ieromonah a făcut sfințirea odăii de învățământ precum și a locuinței învățătorului. Numitul învățător a mai ținut o cuvântare despre folosul învățaturii. Această cuvântare a făcut mare impresiune asupra celor de față. Vorbitorul a propus să se facă un *cămin cultural*. Cu unanimitate s'a primit această propunere, de mare interes pentru locuitorii din acest ținut Colibița, în tractul Bistriței.

Ne-am dus apoi la locuința dlui supravigil Martin Ötvös, care are încăperi mai spațioase. Aici ne-am constituit în următorul mod: De președinte părintele ieromonah, vice-președinte înv. Ștefan Vrășmaș, cassier Leon Badiu, epitrop al bisericii, bibliotecar Martin Ötvös. Căminul cultural se numește *Coroana*, fiindcă s'a înfiripat în ziua încoronării. Se vor procura foi, cărți de îndrumări și de povețe sănătoase.

Cu ocazia înțemeerii acestui așezământ s'au făcut unele contribuții și s'au subscris 605 lei de către următorii: Păr. ieromonah Ilarion Mariș 100 lei. Leon Badiu, supravigil Ötvös, Ioan Sim. Vrășmaș, al doilea epitrop, Constantin Tomoroga, Marin Dodul, Ștefan Badiu, Petre Tomoroga și Vasile Prașca, fiecare câte 40 lei. Simion Janza, Nicolae Bacea, cantor și Ioan Bugnar, câte 30 lei. Ștefan Vrășmaș 25 lei. George Bonăie, Ioan Mih. Vrășmaș și Ilie Bacilă, câte 20 lei. Macarie Marton 10 lei.

Suma, cât s'a plătit, s'a încredințat epitropului Leon Badiu, cassier al căminului.

După constituire s'a dat o masă, la care s'a cuvântat și cântat în bună înțelegere.

Unul din cei de față.

O curte permanentă de justiție

În 15 Februar 1922 s'a inaugurat, în fața unei asistențe strălucite, în sala cea mare a palatului de pace dela Haga, prima sesiune preliminară a *Curții permanente de justiție internațională*.

Am avut și noi pe reprezentantul nostru acolo, pe fostul ministru, prof. univ. *Dem. Negulescu*, ca judecător suplent, pe lângă reprezentantul Norvegiei și al statului sârbo-croato sloven.

Curtea este o creațiune a articolului 14 al Pactului Societății națiunilor, și a fost astfel definită din partea secretarului general al Societății națiunilor, dl Drummond: «Un organ judiciar, cu totul sustras ingerințelor politice și cu desăvârșire independent... Cu toate că își datorește autoritatea Societății națiunilor, sentințele lui nu vor putea fi, în nici un chip, influențate sau revăzute, fie din partea consiliului, fie din partea adunării (Soc. naț.). Raporturile, cari există între Curte și Soc. națiunilor sânt analoge cu acelea,

cari există în Anglia și aiurea între tribunale și guvernament; judecătorii sânt numiți din partea statului dar sânt inamovibili. Guvernul nu poate să intervină pe lângă tribunale, nici nu le poate da ordine. Mai mult: Curțile de justiție pot să dea hotărâri asupra actelor ale însuși statului, cu toate că dela guvernul statului precede autoritatea lor ca resort ultim».

Dl Drummond a mai declarat că înființarea acestei Curți internaționale o consideră ca un veritabil eveniment istoric.

Adevăratul «părinte spiritual» al Curții permanente de justiție internațională este actualul președinte al senatului francez, dl Leon Bourgeois.

Birbatul acesta politic cu vederi largi și cu inima caldă care își dă osteneala să niveleze asperitățile dureroase între popoare, s'a străduit cu o perseverență de admirat, să înfăptuească această instituție.

O Curte judecătorească supremă, înaintea căreia să poată fi chemată fiecare națiune, să se apere față de învinuirile aduse, o curte de justiție, care să judece cu desăvârșire imparțial, ca în viața privată o curte judecătorească faptele punibile ale unui singuratic, îndreptățirea unei astfel de instituții, după ce am avut milioanele de morți ai războiului, se impune.

Să ascultăm cum vorbește președintele ei, dl Loder și ce argumente aduce pentru Curtea permanentă:

«Înființarea Curții permanente (de justiție internațională) marchează, de fapt, sosirea unei ere nouă în civilizația lumii. Este de mare importanță să-ți dai seamă despre valoarea faptului acestuia...»

«Nimic nu intră pe lume în stare de perfecțiune, nici omul, nici instituțiile, pe care le-a creiat. Evoluția, adeseori înceată și penibilă, ea este legea universului.»

«Se plâng oamenii adesea că dreptul ginților nu cunoaște cod, că abea dacă au dreptul de a considera ca acceptate câteva uzuri și obiceiuri și că — în orice caz — îi lipsește orice sancțiune.»

«Raționamentul la această stare de lucruri zace în aceea că relațiile între state nu sânt încă decât numai în copilăria lor. Societatea Națiunilor e o creațiune cu desăvârșire nouă.»

Ce era dreptul între națiuni? Nu exista decât numai forța, nu exista decât egoismul. Ca să urmărești scopuri particulare, ca să smulgi teritorii din mâinile vecinului, ca să te îmbogațești pe spinarea lui — însemna să lucrezi la mărirea țării tale, însemna să-ți exerciezi drepturile tale de suveranitate.

«O, de sigur, se legau tratate, dar altă dată nu era de loc rar ca oamenii de stat să predice maxima că un tratat încetează de a lega din ziua când interesul celui obligat îi îngăduie de a l rupe».

Statele, în relațiile lor reciproce, vor avea să umeze aceeaș cale de evoluție, pe care au avut-o să o bătătorescă cetățenii unui singur stat.

Libertatea și egalitatea în fața legii n'au fost câștigate decât în curs de secole. Această evoluție s'a îndeplinit pentru indivizi, pentru state însă nu este decât numai la început.

Începutul acesta a ajuns un fapt dobândit. Din ani atât de întunecoși, pe cari i-am trăit, a țâșnit lumina. Egalitatea statelor în fața dreptului și a justiției este recunoscută acuma și înregistrată cu sinceritate în pactul societății națiunilor, al cărei număr de membri se mărește mereu. Primul pas al acestei societăți a fost de a crea o curte cu justiție, o curte chemată să aducă dreptatea, dreptatea între state.

Jurisdicțiunea ei diferă de arbitraj. Judecătorii nu mai sânt numiți din partea partidelor. Sânt aici ca curte permanentă.

Procedura nu mai trebuie făcută, este regulată în statut și în regulamente.

Cele două instituții există una lângă cealaltă, fiecare împlinindu-și destinația sa specială fiecare având sfera sa naturală, amândouă trăind împreună pașnic, într'aceeaș locuință, ca două surori de o vârstă deosebită.

Cea mai tinără (curtea de justiție internațională) este ea perfectă? Statutul ei nu va avea să fie modificat vreodată? Nimic nu este perfect în ceasul nașterii. Și la dansa se va manifesta legea evoluției.

Curtea există: cu toate că nu îi aparține ei misiunea de a transforma lumea, cu toate că

nu poate să judece decât afacerile cari i vor fi înaintate spre dezbateră, creiarea și inaugurarea ei înseamnă un mare progres pe calea evoluției lumii.

Datoria judecătorilor este pe cât de onorabilă, pe atât de grea. Judecătorul național se află în fața legii țării sale, pe care este chemat să o aplice și să o explice. Rare sânt cazurile când n'are drept călăuză vorba scrisă.

Curtea de justiție internațională va avea ea exegeza (deslușirea) tratatelor și convențiilor pe cari va trebui să le aplice, ca probă a unei practice generale acceptate ca reprezentând dreptul. Va avea să stabilească principiile de drept, recunoscute de națiunile civilizate, și — în sfârșit — va fi întovărășită, ca mijoc auxiliar, de deciziuni judiciare și de doctrina iuriștilor celor mai calificați.

«Curtea este pe deplin conștientă că sarcina ei este anevoioasă, dar speră să găsească puterea și claritatea spiritului, cari i vor permite de a o duce în îndeplinire».

Angajamentul solemn, rostit de fiecare din cei 9 judecători titulari și din cei 3 judecători suplenți, a fost acesta: «Declar solemn că voi exercita toate datorițele mele și toate atribuțiile mele de judecător, cu toată onoarea și devotamentul, în plină și perfectă imparțialitate și cu toată conștiințiozitatea».

Dacă nu vom să curgă earăș și earăș Niagara de sânge, dacă nu dorim să vedem din nou hecatombe de soldați, să ne punem la inimă cuvintele președintelui curții din Haga și să milităm pentru ele spre binele comun.

H. P. P.

Știrile zilei

Impotriva ideilor comunismului. Fasciștii, dușmanii comuniștilor, au izbutit să zdrobească în Italia curentele nimicitoare și s'au organizat într-o adevărată armată, care a ocupat mai multe orașe mari ale Italiei, pornind și împotriva Romei. Pentru a scuti țara de războiul civil, regele italian a chemat acum pe fasciști, să alcătuească noul guvern din partidele principale ale țării. Șeful partidului fascist este Mussolini.

Spirit bolnav. Deputatul Szilágyi a făcut în camera maghiară, declarații ultrașoviniste cu amenințări copilărești împotriva românilor și a tuturor nemaghiarilor, scăpați de stăpânirea Ungariei. Mai demult, în anii din apropierea izbucnirii războiului universal, ungurii ziceau că Țara ungurească nu este fericită («Nem boldog Magyarország»). Astăzi, după război, se poate zice cu mai mare dreptate, că Ungaria prezintă simptome de o gravă boală de spirit.

În Cluj se arborează pe unele clădiri publice, cu prilejul sărbătorilor naționale, steagurile roșu, galben și albastru ale Budapestei, cu culorile așezate perpendicular pe bățul steagului, (cele românești se așează paralel). Steaguri d'acestea, budapestane, se pot observa și în Sibiu; — dar aici se pun mai mult din neștiință, decât din rea credință.

Daruri prețioase a primit Regele nostru, cu ocazia încoronării, din multe părți. Uniunea evreilor pământeni a oferit un dar special, și adevărat: a dat numele Regelui unei păduri din Palestina, ce va fi plantată de acum încolo... Un confrate pune Uniunii întrebarea: Pe cine vor înjuga la plug pentru a ară această nouă Dumbravă Roșie?

Viitor președinte al «Asociațiunii» In adunarea generală a Asociațiunii culturale, convocată acum la Sibiu, se va face și alegerea președintelui în locul vacant prin încetarea din viață a neobositului luptător național, Andrei Bârseanu.

Presa noastră, de dincoace de munți, ocupându-se de viitoarea alegere a conducătorului Asociațiunii, constată că persoana cea mai indicată să fie aleasă în această demnitate, este dl N. Iorga, — o personalitate în stare să contribuie în mare măsură la săvârșirea unității sufletești între frați.

Impotriva acestei alegeri nu vor glăsuși poate nici cei ce — în împrejurările de astăzi schimbate atât de radical — tot mai amintesc de «tradiția» profesională, observată în alegerile conducătorilor Asociațiunii în timpul subjugării. Se mai amintesc ca viitori candidați la președinția Asociațiunii dñii: V. Goldiș, Sextil Pușcariu, V. Braniște și alții.

Internatul arhidiecezan, pentru organizarea lui deplină, are trebuință de o conducătoare pricepută în ale menajului, cu inimă și devotament pentru buna îngrijire a elevilor. Onorabili precuți, având bună cunoștință de cineva — mai binevenită ar fi o prietăsoară văduvă — să binevoiască a anunța direcțiunea internatului, împreună cu condițiile de angajament. Conducătoarea are întreaga încredințare în internat, și leafă după înțelegere. —

Tabla neagră. La dorința cetitorilor, din capitală, pentru a lua ofensiva contra speculatorilor, presa a deschis în coloanele sale așa zisă tablă neagră; — în fruntea ei figurează Șapsa Leib, zis I. Bănanu, din strada Carol Nr. 2, care a cerut 550 lei pe o pereche galoși, marca Tretorn.

Concertul dlui Gh. Popa Grama. În 7 Noembrie va da în Sala dela «Unicum» un concert violonistul Gh. Popa Grama. Atrag m și noi atenția publicului Sibiian asupra dlui P. Gr., fiindcă am citit multe lucruri bune despre dsa. Înainte cu o lună a dat un concert la «Ateneul Român» din București și a reperat un succes, pentru care poate fi felicitat. «Epoca», «Viitorul», «Dimineața», «Lupta», «Rampa» ziare din toate taberele deci, — sau grăbit să aducă elogiul tinărului ardelean, fiul colonelului Popa-Grama din Oradea Mare. Tinărul concertant a studiat la conservatorul din

Viena, fiind elevul vestitului virtuos ceh Ondricek. A dat concert și în străinătate, secerând laude. Dela noi vrea să plece, iarăși, în străinătate. Bucățile de concert alese sânt din Beethoven, Schubert, Mendelsohn, Sarasate tot puncte de program de primul rang. Fie ca arcușul tinărului român să ne picure balsam pe inimile noastre însângerate și să ne mai înblânzească, ca Orfeu cu orașul său.

Pentru sănătate. Camera franceză a votat fără discuții proiectul de lege, care prevede sancțiuni contra scuipatului pe jos în localurile publice.

Proecte de legi. Pentru sesiunea cea mai apropiată a parlamentului român sânt în lucrare mai multe proecte de legi însemnate. Astfel sânt: Legea nouă a dărilor, legea cooperativelor, legea burselor, raționalizarea subsolului, banca de emisiune, legea avantajilor industriale ș. a.

Teatru orașului Sibiu

Director: W. Popp

În 3 și 5 Noembrie: Omul ușuratec, operetă în 3 acte.

În 4 Noembrie: Scampolo, comedie în 3 acte de Nicodemi.

Inceputul la ora 7¹, seara

Prima fabrică română de stampile

OCT. L. VESTEMEAN

Sibiu, str. Țiglariei Nr. 18.

Am onoare a aduce la cunoștință, că mi-am deschis un

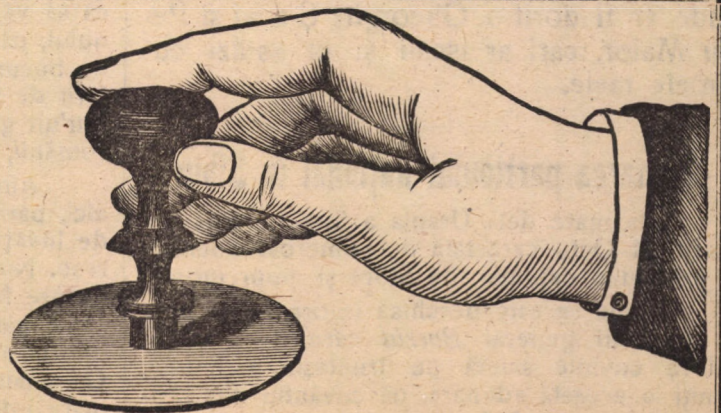
Atelier pentru fabricarea stampilelor din cauciuc

Execut tot felul de stampile din cauciuc, diferite medalioane și orice lucrări din brânza aceasta, cu prețuri moderate

Comandele sunt a se adresa la „Librăria Arhidiecezană” Sibiu, str. Mitropoliei 45.

145

Cu toată stima
Oct. L. Vestemean.



AVIZ!

BANCA CENTRALĂ FILIALA — SIBIU

S'A MUTAT

cu birourile sale în

(175) 6-6

Piața Regele Ferdinand Nr. 14

unde s'a aranjat modern și corespunzător situației sale

Nici în Strada Cisnădiei Nr. 7 II

și nici în Strada Turnului Nr. 33

nu mai are birouri și casa.

Exclusiv în

Piața Regele Ferdinand Nr. 14

se primesc de acum înainte

Depuneri pe libel cu 5½% și 6% netto

Darea după interese o plătește institutul

Schimb de dolari

și alte valute totdeauna cu cele mai culante cursuri